

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی

ریاست پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی

پوهنتون غالب

معاونت علمی

پالیسی ویلان کاری مرکز

تحقیقات علمی پوهنتون

غالب

دلو ۱۳۹۵

مرکز تحقیقات علمی غالب

مقدمه

پوهنتون غالب در سال 1389 به عنوان موسسه تحصیلات عالی جواز فعالیت اش را از وزارت تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان اخذ نمود و پس از یک سال فعالیت در شهر هرات در شهر کابل به فعالیت آغاز کرد و با توجه به رعایت پالیسی ها و دستورالعمل های ارتقای کیفیت وزارت تحصیلات عالی در سال 1394 با دریافت جواز شماره ( ) از جانب وزارت تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان از موسسه تحصیلی به پوهنتون ارتقا یافت.

پوهنتون غالب به عنوان یک نهاد با کیفیت تحصیلی با داشتن معیار های تحصیلات عالی نقش مثبت و مهمی را در راستای بهبود روند آموزش و پرورش ایفا می کند. دارای چهار پوهنهی میباشد تا حال با پیگیری اهداف خاص و برنامه های آموزشی و تربیتی مطابق با شرایط و مقتضیات زمان و ایجاد تفاوت در زندگی نسل جوان رسالت خویش را ایفا نموده و در راستای گسترش آن مبادرت ورزیده است.

پوهنتون مرکز تحقیق و تدریس بوده با اجرای تحقیقات علمی برای چالش های موجود در ساحات علمی، فرهنگی، اجتماعی، عدلی، قضایی، اقتصادی و طبابت میتوان راه حل جستجو نمود. انکشاف پوهنتون غالب با قابلیت اجرای تحقیقات علمی معیاری در سطح ملی و منطقوی به منظور کسب و تولید دانش و رفع نیازمندی های ملی ضروری به نظر میرسد.

پوهنتون غالب در ترویج فرهنگ تحقیق با تدویر سمینارها، ورکشاپ ها و پروژه های تحقیقی تلاش نموده است. تحقیق توسط اعضای کادر علمی و دانشمندان برای تولید دانش در یک رشته خاص صورت میگیرد. علما نظر دارند که تحقیق علمیست برای پیشرفت و توسعه اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی جامعه. نتایج تحقیق میتواند در حل مشکلات موجود در ساحات مختلف مورد استفاده قرار گیرد. تأسیس کمیته تحقیقات علمی یکی از دست آوردهای مهم این پوهنتون بوده که از آغاز فعالیت خویش دست آورد های چون چاپ و نشر مجله علمی، فرهنگی و تحقیقی غالب نایل آمده است.

تحقیق علمی در شرایط کنونی برای افغانستان بسیار مهم است زیرا سالهای جنگ و درگیری کتابخانه ها، پوهنتون ها، و مکاتب را ویران کرده و بخش بزرگ از کشور در مقایسه با ممالک همسایه بی سواد نگهداشته شده اند. دسترسی به اطلاعات علمی کم بوده ولی با آن هم برای استادان و محصلان فرصت بهتری برای تحقیق فراهم است و نهاد های و جود دارند که از این پروسه حمایت و پشتیبانی می نماید. این پوهنتون نیز با درنظرداشت شرایط و اوضاع فعالیت های تحقیقی استادان و محصلان و اعضای کادر علمی را حمایت و پشتیبانی نموده زمینه هر نوع کار تحقیقی را فراهم میسازد.

اهمیت و ضرورت تحقیقات در افغانستان :

ممالک پیشرفته جهان و اکثر ممالک در حال انکشاف دانش و تکنالوژی حاصل در تحقیقات را به عنوان مهمترین منبع برای رشد و پیشرفت اقتصادی کشوری پندارند. اجرای تحقیقات علمی در پوهنتون های دولتی و خصوصی در حال حاضر کم رنگ بوده و تحصیل در اکثر پوهنتون های خصوصی و دولتی منحصر به تدریس، امتحان و اخذ دیپلوم یا شهادت نامه میباشد. در حالیکه جایگاه پوهنتون ها و تحصیلات عالی در روند توسعه کشورها خیلی ها عمیق است. کم توجهی به تحقیق خصوصا تحقیقات علمی و کاربردی در دراز مدت پوهنتون ها را به مرجع دیپلوم دهنده تبدیل خواهد نمود.

محصلان باید درک عمیق از مفاهیم و محتوای تدریس شده داشته باشند و این واقعیت زمانی تحقق می یابد که حقایق، واقعیت های جامعه و اطراف خود را در قالب پروژه های تحقیقی کاربردی عملی نمایند. با توجه به اهمیت و ضرورت تحقیقات رهنمود تحریر و انجام پروژه های تحقیقی تهیه گردیده که ضمیمه این سند میباشد.

در وضعیت کنونی افغانستان تمام سازمانها و نهاد های دولتی و خصوصی با مسایل مختلف رو برو اند که اکثریت این مسایل تجربه نشده اند و نیاز به تحقیق دارد. برای حرکت به سوی جامعه متمدن مترقی و دیموکراتیک لازم است تا تصمیم گیری در باره مسایل بنیادی به اساس تحقیق و ارزیابی بنا گردد.

تصمیم‌گیری‌هایی که به اساس جهت‌گیری‌های سیاسی، مذهبی حتی احساس مشخص یا گروهی از افراد بدون بررسی، مشاهده و تحقیق صورت می‌گیرد شاید در کوتاه مدت مفید به نظر آید ولی در دراز مدت اثراتی سوء خواهد داشت. به نظر می‌رسد که در شرایط فعلی توسعه فرهنگ تحقیق در بخش‌های دولتی و خصوصی به عهده پوهنتون‌ها است. زیرا یگانه نهاد‌های علمی و اکادمیک در سطح کشور می‌باشند. فارغ التحصیلان آن در دوره لیسانس با نوشتن مونو گراف که یک رساله تحقیقی می‌باشد، و فارغان برنامه‌های ماستری با تحریر تیزس که اثر تحقیقی ساحوی می‌باشد با آشنایی و عادت به تحقیق اشاعه فرهنگ تحقیق به گونه مؤثر عادت می‌نمایند. فارغان بعد از یافتن شغل در محیط کاری از دانش کسب شده در مورد شیوه‌های تحقیق مسیر تحقیق را می‌پیمایند. با مسایل، مشکلات و چالش‌ها برخورد علمی مینمایند. امید می‌رود که اعضای کادر علمی، استادان و دیگر افراد مسلکی در ترویج فرهنگ تحقیق با مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب همکاری نمایند.

اهداف:

پوهنتون غالب با تطبیق پالیسی تحقیقات وزارت تحصیلات عالی می‌خواهد پیش‌تاز ترویج فرهنگ تحقیق باشد. از آنجایی که آموزش و تربیت مهمترین بخش یک جامعه به شمار میرود و سبب غنای علمی، ترقی و پیشرفت بخش‌های دیگر آن می‌گردد و مردم را به سوی موفقیت و سعادت سوق میدهد، لذا پوهنتون غالب افتخار دارد که در کنار سایر کانون‌های آموزشی، مرکز ترویج آموزش، پژوهش و دیگر فعالیت‌های علمی و تحقیقی بوده در شرایط فعلی به عنوان پوهنتون فعال در عرصه تولید علم و تحقیقات شمرده می‌شود فعالیت‌های در نظر گرفته شده از طریق مرکز تحقیقات علمی با توجه به اهداف ذیل عملی می‌شوند:

- 1- اشاعه و ترویج فرهنگ تحقیق میان استادان.
- 2- ارتقای سطح علمی اساتید و محصلان.
- 3- نشر مجلات، کتب، نشریات علمی، جمع‌آوری معلومات از منابع معلوماتی و تحقیقاتی، ترجمه کتب و مقالات تحقیقی علمی، نشر و توزیع کتب درسی.
- 4- تأمین روابط علمی مسلکی در ساحه تحقیق با پوهنتون‌های معتبر منطقه و جهان.
- 5- اجرای تحقیقات علمی برای پیشرفت، تولید علم و خود کفایی.

6- مساعد ساختن زمینه برای استفاده از نتایج تحقیقات علمی استادان در سکتور خصوصی و دولتی.

7- ایجاد توأمیت با سایر پوهنتون ها و مراکز تحقیقاتی داخلی و خارجی.

8- نظارت و رهنمایی از جریان کارهای تحقیقاتی در سطح پوهنتون.

9- تأمین منابع مالی از طریق اجرای تحقیقات علمی به منظور تقویه بنیه مالی پوهنتون.

10- بازنگری و نو آوری در محتویات درسی مضامین شامل نصاب تعلیمی.

دورنمای مرکز تحقیقات علمی غالب:

این مرکز باید یکی از مهمترین مراکز عمده برای تحقیقات علمی، معلوماتی و اختصاصی برای محصلین، اساتید و کارمندان مؤسسات دولتی و غیر دولتی ملی و بین المللی باشد. بر علاوه با ارائه خدمات تحقیقاتی و پژوهشی یکی از مراکز مهم تحقیقاتی علمی در سطح کشور محسوب گردد و همچنان در معرفی پوهنتون غالب به عنوان یک پوهنتون معیاری به سایر مراکز معتبر علمی جهان نقش ارزنده ایفا کند، نتایج تحقیقات را به مراجع ذیربط ارسال نموده تا استفاده عملی از آن صورت گیرد و درپیشرفت و انکشاف اقتصادی، فرهنگی، و اجتماعی سهیم گردد.

اجرای تحقیقات کاربردی به حیث یک منبع درآمد مالی برای استادان در بهبود وضعیت اقتصادی شان کمک خواهد نمود. بر علاوه پوهنتون مالک یک منبع عایداتی از طریق تحقیق خواهد شد که بودجه آن در انکشاف مرکز تحقیقات و ادارات مربوط به آن به مصرف خواهد رسید.

وظایف مرکز تحقیقات علمی:

وظایف عمده مرکز تحقیقات علمی غالب قرار ذیل است:

- 1- تنظیم، رهنمایی و مساعدت درآمد تحقیقات علمی اعضای کادر علمی پوهنتون
- 2- فراهم آوری تسهیلات ممکنه جهت تحقیق برای محققان داخلی و خارجی.
- 3- مساعدت علمی و مشورتی با ادارات دولتی و غیردولتی مطابق به طرز العمل داخلی.
- 4- اجرای امور علمی، تحقیقی و مشورتی با ادارات دولتی و خصوصی مطابق طرز العمل داخلی.

- 5- نشر نتایج تحقیق علمی مطابق قوانین و مقررات دولت جمهوری اسلامی افغانستان از طریق فصل نامه علمی تحقیقی غالب و سایر نشرات علمی تحقیقی در کشور.
- 6- برقراری و تحکیم روابط و همکاری متقابل با مؤسسات علمی و تحقیقاتی مختلف داخلی و خارجی.
- 7- تقدیم راپور فعالیت ها و مصارف پروژه های تحقیقی و عواید آن به مقام ریاست پوهنتون
- 8- آشنا ساختن محصلان و محققان جوان به روشهای تحقیق علمی از طریق دایر نمودن سمینارها، کنفرانس ها، کورسها و ورکشاپها.
- 9- نشر کتب و آثار علمی اساتید و کادرهای علمی پوهنتون در تفاهم با کمیته نشرات.
- 10- نشر فصلنامه تخصصی، ماهنامه و بروشورهای علمی و تحقیقی در تفاهم با کمیته نشرات.
- 11- ترجمه کتب و مقالات علمی از لسان های انگلیسی، عربی و دیگر لسان های معتبر به زبان های دری و پشتو.
- 12- برگزاری کنفرانس های علمی تحقیقی به سطح ملی و بین المللی.
- 13- برگزاری ورکشاپ های علمی و تحقیقی برای ادارات دولتی و غیر دولتی.
- 14- جلب بیشتر کمک های کشور های کمک کننده و مؤسسات ملی و بین المللی به منظور انکشاف تحقیقات علمی در افغانستان.
- 15- غنی سازی وبسایت پوهنتون غالب با ارایه کتب، مقالات و نشریات علمی و تحقیقی.
- 16- اجرای وظایف تحقیقاتی علمی که از طرف مقامات دولتی و غیر دولتی به این مرکز سپرده میشود.

برنامه های مرکز تحقیقات علمی

مرکز تحقیقات علمی غالب به خاطر به دست آوردن اهداف ذکر شده خویش برنامه های ذیل را در نظر دارد:

برنامه های کوتاه مدت:

- 1- تدویر کنفرانس های علمی در موضوعات مختلف حد اقل سال چهار مرتبه.

- 2- تدویر سمینارهای علمی توسط اساتید و کدر های علمی پوهنتون حد اقل چهار سمینار توسط هر پوهنځی در یک سال.
- 3- تدویر ورکشاپ های علمی و تحقیقی برای محصلین و اساتید مطابق پلان تنظیم شده.
- 4- سیر های علمی و تحقیقاتی برای محصلین (موزیم کابل، محاکم و حارنوالی، شورای ملی، بانک های خصوصی و دولتی، کمپنی های مخابراتی و مؤسسات طبی و شفاخانه ها).
- 5- دعوت از دانشمندان و اساتید مشهور کشور برای ارایه سمینار علمی برای محصلین و اساتید.
- 6- تدویر محاکم تمثیلی برای محصلین پوهنځی حقوق و علوم سیاسی.
- 7- همکاری در چاپ و نشر مجله پوهنتون با کمیته نشرات.
- 8- چاپ و نشر بروشورهای تبلیغاتی و رهنمودی.
- 9- اصلاح و بازنگری لکچر نوت ها و آماده ساختن آن به شکل کتاب درسی مطابق معیارهای تحصیلات عالی.

برنامه های طویل المدت:

- 1- چاپ و نشر کتب درسی اساتید پوهنتون غالب مطابق طرز العمل خاص ،حد اقل(5) اثر علمی در یک سال.
- 2- نشر آثار تحقیقی داخلی و یا خارجی حد اقل سه تحقیق در یک سال.
- 3- ترجمه آثار علمی تحقیقی از لسان های بین المللی به لسان های ملی.
- 4- ایجاد یک مرکز تکنالوژی معلوماتی یا مرکز منابع.
- 5- غنی سازی کتابخانه به جمع آوری کتب از مراجع مختلف و معرفی آن به عنوان بزرگترین منبع معلوماتی در سطح کشور.
- 6- ایجاد کتابخانه دیجیتالی.
- 7- ایجاد کتابخانه ها در سطح پوهنځی ها.
- 10- ایجاد کتابخانه و مرکز منابع برنامه های ماستری.
- 11- تجهیز لابراتوارها جهت انجام تحقیقات علمی.

تشکیلات اداری مرکز تحقیقات علمی

- آمر مرکز تحقیقات علمی (لایحه وظایف بعدا تنظیم خواهد شد)
- کمپیوترکار(تایپ، پرنتر، و فوتوکاپی مقالات و آثار تحقیقی علمی)
- کارمندان اداری (لایحه وظایف بعدا تنظیم خواهد شد)

مرکز تحقیقات علمی غالب برای پیش برد بهتر وظایف و اهداف خویش دیپارتمنت های ذیل را در پهلوی تشکیلات اداری ایجاد خواهد کرد.

- 1- دیپارتمنت نشرات علمی: چاپ و نشر مجلات علمی و آثار تحقیقی و تالیفی.
- 2- دیپارتمنت ارتقای ظرفیت و آموزش های بشری: انکشاف برنامه های ارزیابی خودی و تطبیق برنامه های ارتقای ظرفیت(ورکشاپ ها،سمینارها و کنفرانس های علمی و میتودیکی)
- 3- دیپارتمنت ترجمه و روابط خارجی: مشخص ساختن موضوع ترجمه عرض ترفیع علمی و یا ضرورت دیپارتمنت مطالعه طرزالعمل وزارت تحصیلات عالی.
- 4- دیپارتمنت کتابخانه و جمع آوری معلومات: انکشاف و تجدید کتابخانه پوهنتون و مرکز منابع (وظایف و مسؤولیت های هر دیپارتمنت تنظیم خواهد شد)

پلان برنامه های جاری

شماره	فعالیت ها و برنامه ها	زمان اجرا	مسؤل اجرا	تمویل کننده
۱	تدویر کنفرانس های علمی	در اخیر هرربع سال	رئیس پوهنخی و مسؤل کمیته تحقیقا پوهنخی	پوهنتون غالب
۲	ترتیب مقالات علمی	اخیر هر سمسٹر	هر استاد سالانه دو مقاله تحت نظر مسؤل کمیته تحقیقات	پوهنتون غالب
۳	ورکشاپ میتودولوژی تحقیق علمی	رخصتی های تابستانی	مسؤل کمیته تحقیق پوهنتون	پوهنتون غالب
۴	سیر های علمی	در هر سمسٹر دو مرتبه	استاد مضمون به نهادی حقوقی، اقتصادی و طبی	پوهنتون غالب
۵	تدویر سمینار استاد مهمان (از خارج پوهنتون یا کشور)	سال دو مرتبه	مسؤل کمیته تحقیق به همکاری معاونیت علمی	پوهنتون غالب
۶	تدویر محاکم تمثیلی برای محصلان حقوق	عندالضرورت	پوهنخی حقوق و علوم سیاسی	پوهنتون غالب
۷	طرز تهیه پیشنهاد تحقیق (Research Proposal)	رخصتی های تابستانی	مسؤل کمیته تحقیق	پوهنتون غالب
۸	طرز تهیه گزارش تحقیق		مرکز تحقیقات علمی	پوهنتون غالب
۹	چاپ و نشر کتب درسی و بررسی محتوای آن	در طول سال	مسؤل کمیته تحقیق پوهنتون و مسؤل کمیته تحقیق پوهنخی ها	پوهنتون غالب
10	رهنمایی استادان علاقه مند به تحقیق	در طول سال	مسؤل کمیته و اساتید بلند رتبه	پوهنتون غالب

مورد مندرج شده پالیسی فوق بعد از تصویب شورای علمی پوهنتون قابل تطبیق میباشد.